

אברהם
 מ. ליבוביץ
 26:6 א
 אברהם

יציאות

673/6813

התאחדות בולאי ישראל
 הספרייה

לבולאים

התוכן :

1. דו"ח האסיפה הכללית השנתית
2. על איסוף לפי נושאים
3. הדואר בעיר היהודית מרואנשטאדט
4. על הוצאת בלנק ומרסון
5. פסיפס בולאי
6. כרוניקה ועוד

4

אנו קונים

ומשלמים במזומנים עבור
אוספי בולים מכל העולם

אנו מוכרים

באמצעות המכירות
הפומביות שלנו, הנערכות
אחת לחודשיים

כל מכירה מכילה
לפחות 1000 סוגים
מעניינים מכל העולם

דרוש את רשימת המכירות — חנם

אם אתה שולט בשפה האנגלית קרא את הודירוחן המצויר שלנו —
העתק שכל אספן של בולי ארצנו חייב לקרוא. עתה זה המופיע מזה למעלה
מארבע שנים, זכה בפרסים ראשונים בתערוכות בינלאומיות.

דמי החתימה לשנה: 5 ל"ש

פ. ו. פולק

The Holy Land
PHILATELIST
ISRAEL'S STAMP MONTHLY

שר' דומשילר 39, תל-אביב

זכרון ליום. מן חשבון הכסף ביום
 ה' פורים. סוף האגף הקדמי
 יורה כי סירה זו היא הפסד
 ביום ז'. בפרט.

ידיעות לבולאים

בסאון התאחדות אגודות
 הבולאים בישראל
 תל-אביב, ג. ד. 2896

מספר 4 שנה I

מרץ 1959

פנימי

רק לחברי האגודות
 לא למכירה

מופיע פעם לחודש

מאמרים שלא הוזמנו
 יחזרו אך ורק כשיצורפו
 דמי-דואר משלוח

הופעת בולים חדשים בישראל:

30.3.59	בול בערך של 250 פר. ליום הולדתו ה-100 של שלום עליכם.
4.5.59	בול בערך של 120 פר. ליובל העיר תל-אביב.
11.5.59	סדרת בולי עצמאות 59, בערכי 120,60 ו-300 פרוטה.
	זוכרו של ביאליק יופיע בול בערך של 250 פר.
	בול התעופה האז-רחית בערך של 500 פר.

האסיפה הכללית של ההתאחדות, התפתחה השנה לא רק לפנישה לשם שמיעת דו"ח שנתי ובחירת ועד חדש, אלא אף נוהלו בה שיחות וויכוחים על בעיות הארגון הפנימי וכן על היחסים ההדדיים של המועדונים השונים והאגודות, מקום נכבד תפס הויכוח אודות כתב העת של ההתאחדות, בו הודגשו מעלותיו אך גם חסרונותיו. יסוד מועדון לבולאי ת"א היה גם הוא נושא חשוב לוויכוח, אך מסיבות טכניות יעמוד נושא זה לוויכוח נוסף באסיפה כללית יוצאת מן הכלל. יש להצטער על שלא הוזכרו בוויכוח הצעות מעשיות וקונסטרוקטיביות להרחבה אפשרית של פעולות ההתאחדות וכן על שניתן אך מקום מועט לבעיות הנוער - בו בזמן שיש לקוות שדוקא לבעיות הנוער תושם משומת לב מיוחדת כאל בעיה ארגונית וחינוכית.

התבונה מחייבת, שלומדים משגיאות אשר נתגלו בעבר. ואנו משוכנעים כי גם אנו נלמד מ פעולות ההתאחדות בשנה שחלפה. נשתדל לקבץ אספנים רבים ככל האפשר, ולספח להתאחדות ארגונים ואגודות רבות נוספות. נשתדל ליצב את הקשר עם האגודות הקטנות יותר באמצעות נציגיהם ולעזור להם ע"י הדרכה נכונה, הרצאות וכן בתמיכה מוסרית. הננו משוכנעים כי אפשר לעזור ליחידים ואגודים רבים נוספים, בשטח הבולאות, על ידי שתוף פעולה ארגוני.

האחראים להנהלת האגודות חייבים תמיכה להקדים את הענין הצבורי לעניניהם הפרטיים כדי למנוע התנקשות דעות, לטובת הכלל. חשוב שידעו לוותר, באם נחוץ הדבר לשם סלוק הניגודים הפנימיים וכדי שהעבודה המשותפת תהיה פוריה ככל האפשר.

ד"ר מ. אופיר

יו"ר ההתאחדות אגודות הבולאים בישראל

דו"ח האסיפה הכללית של ההתאחדות

באסיפה השתתפו הפעם רק 35 צירים, בעלי זכות בחירה, יש לציין כי מספר אגודות לא שלחו כל ציר לאסיפה הכללית דבר שיש להצטער עליו.

ליושב ראש האסיפה הכללית נבחר הח' צבי ברסט ולמזכיר הח' ז. אדלר, שניהם חברי חוג אספני בולים 52.

סקירת
הנשיא

הנשיא היוצא של ההתאחדות ד"ר מ. אופיר מסר סקירה קצרה על פעולות ההתאחדות בשנה החולפת, הנואם התייחס מילולית לדו"ח של מזכיר הועד הפועל אשר פורסם במלואו בידיעות לבולאים מס. 3. ד"ר אופיר ציין במיוחד את ענין העברת הכספים מתערוכת "ת ב ו ל" לידי ההתאחדות ועל משא ומתן אשר התנהל במשך השנה בענין זה. כ"כ מסר סקירה על המו"מ בין האגודות התל-אביביות. ד"ר אופיר ציין לשבח את הופעת עתון ההתאחדות ואת העבודה הרבה אשר משקיעים בה מספר חברי ועד הפועל. במילים נר-גשות העלה את זכרו של חבר ועד הפועל הח' פ י נ ק ל מ ן ז"ל.

גזבר ההתאחדות, הח' אוקו, מסר דו"ח כספי, והסביר כמה קשיים כ-ספיים של ההתאחדות והצורך בהעלאת דמי חבר.

דו"ח
כספי

בוכוח אשר התקיים לאחר מכן השתתפו חברים רבים. הועלו בו נושאים רבים שבין העיקריים בהם היה בטאון ההתאחדות. מספר חברים העלו את ענין הפרסומת המסחרית של השרות הבולאי, אחרים את בעית חנוך הנוער לבולאות.

ריכוח

האסיפה הכללית הודתה לבבית ליושב ראש היוצא של ההתאחדות ד"ר אופיר ולכל חברי ועד הפועל, על מסירותם לענין הפילמליה ועל שרותם המצויין להתאחדות במשך כל השנה החולפת.

בבחירות אשר בערכו נבחר שוב פה אחד, ד"ר מ. אופיר כיושב ראש ההתאחדות. לוועד הפועל החדש נבחרו החברים הבאים:

בחירות

הח' חרמון (אגודת חיפה)	הח' ויסלברג (אגודת הסוחרים)
הח' גרבה (אגודת חיפה)	הח' אוקו (אגודת תל-אביבית)
הח' פרצלן (אג. תל-אביבית)	הח' פרוידנברג (אג. ת"א וחוג 52)
הח' ויגוצקי (אג. ירושלים)	הח' גלזר (אגודת תל-אביבית)
הח' הופמן (אג. ירושלים)	הח' הקסטר (אג. חיפה וסוחרים)

מועמדים לוועד: הח' ברנס (ירושלים) והח' קארו (סוחרים). האסיפה הכללית מציעה לצרף לוועד הפועל נציג האגודות הקטנות לפי החלטת ועד הפועל.

לוועדת הביקורת נבחרו הח' לנגלבן, ברסט ואבן-טוב.

הוחלט לקיים אסיפה כללית יוצאת מן הכלל לדיון בשבועי החלטת ועד הפועל בענין רכישת מועדון בתל-אביב. האסיפה הכללית תתקיים ביום ג' 7.4.59 בשעה 1800 במועדון האגודת התל-אביבית ויחוב פינסקר 49.

ההשתתפות חרבה על כל הציירים.

ז. אדלר.

י ב ל

"אבי כל תופש כנור ועוגב" (בראשית ד', כ"א)

מפעל תרבותי באה יזם וביצע המוזיאון לאנתנולוגיה ולפולקלור בחיפה בשיתוף עם איגוד חובבי בולאות תימטית בישראל; התערוכה הארצית הראשונה לבולי מוסיקה, שהתקיימה בחיפה בימים 8 - 12 במרץ 1959, לזכר המלחין הגדול ממוצא יהודי פליקס מזדלסון - ברתולדי, במלאת 150 שנה שבה להולדתו. עשרות רבות של מסגרות בגודל שונה, תערוכות בטוב טעם, מלאו את שלשת חדרי המוזיאון, פרי עבודתם השקדנה והמעמיקה של 15 מציגים מבוגרים, ביניהם מוסיקאים מובהקים ובולאים ותיקים, ושל מועדוני נוער בחיפה והחוג לאספנים צעירים.

צורת
התערוכה

"לא ברא הקדוש ברוך הוא את העולם אלא בשביל שירה וזמרה". אימרה עתיקה זו, המבטאת את יחסם של קדמונינו למוסיקה מתבוססת על התצוגה של בית הנוער "הרצליה", אך יכולה היא לשמש "מוטו" מרכזי לתערוכה כלה. ואכן, השירה והזמרה תופסים מקום רב בחיי הרוח ובחיי הנפש של האדם בכל דרגות התפתחותו, ואך טבעי הוא הדבר שהמוסיקה על שלל גורביה באה לידי ביטוי גם בבולאות של הדבה ארצות. רבדים רבדים של "מוסיקה על בולים" מוצגים בתשדור-כה; מלחינים, כלי נגינה, סופרי מוסיקה, מנגינות (תווים), אופרות תולדות המוסיקה, נשים במוסיקה, מחול, בניני מוסיקה, ילדים מנגנים ועוד. מסגרות מיוחדות הוקדשו למלחינים נודעים: שופין, מוצארט, שוברט, ווגנר, בטהובן, צייקובסקי וכמובן - פליקס מזדלסון, שזכה למיפוח מיוחד ורב-גווני, בתור "בעל היובל". בתכניה כתוב אמנם בצניעות רבה: "פליקס מזדלסון - נסיון של סקירה בולאית". אולם לא יהיה זה מוגזם אם נגיד כי תצוגה זו היא עבודה מושלמת. וזיכר הדבר שנוסף לשקדנות השקיע בה המציג (ישראל סגל) חיבה ואף ידיעה רבה. תשומת הלב במשכת לתצוגה "התנ"ך כמקור השראה ליצירות מוסיקליות" (אף הוא של סגל) ממנה אנו למדים שמאות רבות של יצירות מוסיקליות חוברו על נושאים מן התנ"ך.

המציגים

בחדר מיוחד אנו מוצאים תצוגות של אספנים צעירים. כאן המסגרות הן יותר קטנות. כל מסגרת נועדה לנושא מצומצם: ארץ אחת, אוכלי נגינה אחד. אולם גם הן הוכנו בטוב-טעם, וזיכר בהן החנוך המוסיקלי (ואף החנוך הבולאי) של הנוער החיפאי. מסגרת באה במיוחד הוצגה ע"י בית הנוער "הרצליה": בולי מוסיקה בישראל.

מבין 15 המציגים מתבלטות במיוחד התצוגות של: (1) ישראל סגל מת"א, חבר התזמורת הפילהרמונית ובולאי נודע. (2) יהושע גליק מחיפה (תולדות המוסיקה, אופרות, מוסיקה של אומות ועוד). (3) הודסמן שלמה מחיפה. (4) שמעון ברגמן מתל-אביב.

תרומת העם היהודי למוסיקה באה על במוייה בשתי הצוגות: התנ"ך כמקור השראה ליצירות מוסיקליות וכלי נגינה תנ"כיים. מורגש היה מאד החוסר של תצוגה נוספת: מלחינים ומוסיקאים יהודים, וזה לא מעטים, ולכבודם הופיעו בולים בכמה וכמה ארצות.

החוש ולאומי של המבקר נפגע ע"י הלעז שהטביע חותמו על התערוכה. כתבות ההסברה ביחנו בחלק ניכר מהמסגרות באנג-ליה בלבד. ואף בגרמניה (1). והרי התערוכה היא בראש וראשונה מפעל חנוכי, המכוון לזווער או בעיקר לזווער, והתערוכה גם עומדת בחסותה של עיריית חיפה. אכן, משגה הוא שיש לתקנו בעתיד.

בכמה מהמסגרות חסרו כותרות, וזה הקשה לפעמים להבין את התצוגה.

הצעות

לעומת השפע של הבולים על נושאים מוסיקליים בארצות רבות מתבלטת עמידתנו הדלה בשטח זה: יכולנו להציג 8 בולים בלבד, והרי עמנו הוא עם מוסיקלי, ובמשך כל הדורות תפסה הנגינה מקום נכבד בחיינו, החל מ"אז ישיר משה" ועד לאחרון ה"כלי זמר" בעיירות הגולה. האין זה מן הראוי להוציא בהזדמנות באותה סדרה שלמה של בולים על נושאים מוסיקליים? יענין בא השירות הבולאי שלנו בהצעה זו.

ולבסוף: תערוכה חשובה ומעניינת זו מן הראוי שתועבר גם לתל-אביב ולירושלים ואולי גם למרכזי החתישבות (בית שטורמן). והעושים במלאכה - ראויים לבוא על תברכה.

יצחק רוכל.

הישראלי הראשון סגן חבר בילטלין סוסייטי לונדון.

הננו מציינים בשמחה בולאית את קבלתו של חברנו ברנרד קרון כחבר "החברה הבולאית המלכותית של אנגליה". הוא הישראלי היחידי שזכה לכבוד זה.

חברה זו נוסדה ע"י המלך אדוארד השביעי, שהניח את היסוד לאוסף המלכותי האנגלי. מסורת היא שמלכי אנגליה נחשבים כנדיבי החברה הבולאית שהנה המפורסמת ביותר בעולם כולו. פרסומה הגדול של אגודה זו נובע גם מהמוסד הגדול ביותר לבדיקת זיופי בולים. כל בול הנשלח לאגודה לשם בדיקה וחזרת דעת עובר בבדיקה של חבר מומחים ותעודות הכנות המוצאות על ידם מקובלים בלי כל ערעור.

חברנו קרון שהנו בולאי ותיק ונאמן זכה להתקבל כחבר אודות לאוספו הגדול והמעמיק. במיוחד השקיע מר קרון מאמצים גדולים להשלמת אוסף של בולי הממלכה הבריטית הננו מאחלים לחברנו הנכבד להוסיף ולהתמיד בתחביבו - תחביבו.

תוצאות
"תביל"

בולי "בלנק" ו "מרסון"

בהמשך מאמרי הקודם על הוצאות "מרסון" הנני מביא כאן מאמר קצר על הוצאת בולי "בלנק" ו "מרסון" אשר הם הערכים חממוכים והגבוהים של בולי צרפת משנת 1900.

הוצאת "בלנק"

הוצאת "בלנק" הנה אחת ההוצאות שהוצאו לפי דרישת הקהל הצרפתי להוצאת בולים חדשים אשר יציבו את תחילת המאה ה-20. לא כל הבולים של הסדרה הזאת הוצאו ב-1900, היו אף בולים בסדרה זאת אשר הוצאו רק בשנת 1929. הסדרה כוללת 8 ערכים ($5, 4, 3, 2, 1, \frac{1}{2}$), $7\frac{1}{2}$ ו 10 סנט). הוצאה זו היא הראשונה מבולי צרפת אשר בוליה הופיעו "מוחתמים למפרע" (Affranche post) ובמיוחד יש לציין את הבול של $7\frac{1}{2}$ סנטים, אשר הופיע אך ורק מוחתם למפרע. הערכים $2, 1, \frac{1}{2}$ ו 3 סנטים הודפסו בזמן מלחמת העולם הראשונה גם על ביר G.C. אפור וגם הנכר על נקלה. סמיה המופיעה על מספר ערמים בהוצאה זו, היא קו קצר נוסף המופנה כלפי מעלה, והמופיע מתחת לאות "F" של המילה Francaise כ"כ אם נבחון ביתר עיון את ספרות הערכים נראה כי קיים הבדל ניכר בצורת האות המופיע ב-מילה סנטים, והשווה בסגנונה בכל ערך וערך, הנושא המרכזי של הבולים מהווה דמות הצדק האליגורית.

הוצאת "מרסון"

הוצאת מרסון הופיע אף היא בדצמבר 1900 יחד עם הוצאת "בלנק" ו "מרסון" בציצם בצורה בולאית את תחילת המאה ה-20. בשנת 1906 הוצא בול של 45 סנטים וכן הודפסו מחדש הערכים - 50, 45, 40, 30 סנטים ו פרנק אחד, והפעם על ביר אפרפר וגס. ב-1920 הוצאו ה-60 סנטים ו 2 פרנק (הפעם בצבע אחר), וכן הודפסו שנית 45 סנטים ו פרנק אחד על ביר דק. בשנת 1927 הופיעו הבולים בערכים של 3 פרנק (2 בולים) 10 ו 20 פרנק. רשימה ארוכה זו מסתיימת בבולים אלה אם הדפס רכב של "הקונגרס הבולאי בבורדו ב-1923", "תערוכת בולים ב לה חבר ב-1929" אשר הודפסו על הערכים 1 ו 2 פרנק (אדום וכחול ירקרק), כ"כ קיים הופס רכב "דואר אויר" משנת 1927 על בולים של 2 ו 5 פרנק. מהאחרונים ידועים זיופים רבים. הבול בערך 45 סנטים הופיע עם הדפס ההחתמה למפרע. שמותיהם של הצייר (לוק אוליביר מרסון) והחרט (אןגוסט סבנין) מופיעים בקו העבה המקיף את בסיס הבולים. אך ברוב המקרים אין השמות ברורים ולפ-עמים אינם נראים לעין כלל.

הנושא המרכזי בבולים אלו היא דמות החופש הסמלית ובידה חרב. הוצאה זו היא אחת הבודדות בה מסמלים את מילת הערך פרנק באחדות FR במקום האות הבודדת F הנהוגה ברוב הבולים. הסדרה הזאת ידועה בסמיותה הרבות, מודפסים בה בולים על ביר עבה, ביר דק ואף על ביר אפור, ידועים בולים בהם חסר כלל צבע הרקע מחוץ לתזוזות רבות של צבע הרקע.

על דואר כדורים פורחים בפריז

בתאריך 18.9.1870, בתקופת מלחמת פרוסיה וצרפת, הושם ע"י הגרמנים מצור על העיר פריז. כל הדרכים אל העיר וממנה היו סגורות. כל כלי הרכב אשר ניסו לעבור דרך קוי הגרמנים, חזרו כעומת שבאו, פרט לעגלת סוסים אחת אשר הצליחה לפרוץ את ההסגר, וחזרה לפריז לעת ערב לאחר שמסרה מספר דברי דואר. על מנתלת הדואר של העיר הנצורה היה מוטל התפקיד הקשה לחפש קשר עם המולדת ממנה היו מנותקים כל תושביה של פריז.

לאחר חישובים רבים נמצאה דרך אחת אפשרית בלבד, והיא שמש בכדורים פורחים. כבר מספר ימים לאחר התחלת ההסגר הועלה תבלין הפורח הרא-שון. דבר זה היה ביום 23.9.1870 ושמו של בלון זה היה Euxeu. במיסת-בסוי זו נשלחו מספר מכתבים ומברקים, וכפי שהוברר, הצליח הנסוי מעל לכל המועד. כל דברי הדואר הגיעו לתעודתם.

במהירות הוקמו מספר בתי מלאכה להכנת הבלונים ולמלואם, ושלטונות הדואר של פריז הודיעו לתושביה כי קיים קשר פוסטלי תקין בין פריז ויתר חלקי צרפת, ואפילו עם העולם כולו. הדואר המיועד למשלוח בבלונים אלה היה מסומן בסימון מיוחד Par batton monte. מחיר משלוח מכתב היה גבוה מאד, 20 סנט לכל 2 גרם. היות ומשלוח של בלון אחד עלה לשלטונות הדואר כ-6000 פרנק, ובלון כזה היה מסוגל לקחת יותר מ-500 ק"ג של דברי דואר, מסתבר כי היה זה עסק מכניס רווחים טובים לדואר.

גם עתוני פריז הגדולים מצאו שמוש בבלונים אלו. הוכנו הקטנות מיד-חדות של העיתונים אשר הודפסו במיוחד למטרה זו על זיר דק (כמו היום זיר לדברי דואר אויר), בעתונים אלה היה מוקדש דף אחד למוד-עות אישיות אל קרובים וידידים מחוץ לפריז. עבור מודעות אלו נקבע מחיר גבוה מאד.

בתקופה אשר בין ה-20.10.70 וה-20.2.71 הודפסו ונשלחו יותר מ-40 מהדורות של עתונים אלה.

כמקביל למשלוח הדואר בבלונים פורחים, היה קיים גם משלוח של דברי דואר ע"י יוני-דואר, אך דבר זה פעל רק בקנה מידה קטן. יוני דואר אלו העבירו חדשות ע"י צילומים זעירים אשר קריאתם היתה אפשרית אך ורק בעזרת זכוכית מגדלת.

בסך הכל נשלחו בזמן המצור 68 בלונים פורחים, מהם 11 לא הגיעו לתעודתם. בכל הבלונים האלו הועברו ס"כ 10675 ק"ג דברי דואר, 164 אנשים ו-5 כלבים. כ"כ נשלחו 381 יוני דואר. מחוץ לפריז היתה קיימת עוד עיר צרפתית אחת אשר בזמן המצור ע"י הגרמנים שלחה דואר בעזרת כדורים פורחים. היתה זו העיר מאץ.

ד"ר יעקב פרוידנברגר

אספנות בולים בת-זמננו - אספנות של נושאים

כל המתעניין בנעשה בשטח הבולאות בימים אלו עומד מיד על התופעה הנפוצה של אסוף בולים המקובצים לפי נושאים. צורת אסוף זאת רתקה חסידים רבים והולכים, ולא ירחק הזמן והאספנים הבוחרים בסדור אוספיהם לפי עקרון זה או אחר של עריכה לפי נושא, יהווה רב מחלט בקרב אספני תבל.

הנטייה הזו אינה מוגבלת בבחירת נושאים וצורת האסוף היא רב-גונית אך אינה תופעה שנוצרה בחיבת יש מאין; למעשה נפתח הפתח לכך גם בתקופה המקדמת יותר, כי גם בימים בהם שלטה בכיפה האספנות הרגילה היו פה ושם אספנים אשר התענינו בחמר מגבל מבחינה בולאית, כגון דאר עירוני, טרו-מיים, דאר שבויים ודאר אויר וכיוצא באלה.

ברור כי בעבר הרחוק לא היתה בדרך כלל תמונת הבול בעלת ענין רב, וכל העובר על קטלוגים יבחין מיד כי הבולים הישנים יותר, מלאים דיוקבאות אדשים, ציורי מבנים או מעט תאורי בוף; רק תוך 35 השנים האחרונות הלכו הבולים וצתגונו בתמונותיהם ובכך נתאפשר האסוף על בסיס של ענין בתכנם הציורי. התפתחות זאת היא בחלקה תוצאה של התעוררות רבה בפתוח האמנות הגרפית ובחלקה תוצאה של הבנת משרדי הדאר בדבר הערך התעמולתי וההסברות של בול הדאר.

לכאורה נראה כי הצדק עם האספנים הותיקים המכנים את צורת האסוף החדשה בשם "אסוף תמונות" והמתרעמים בהתול על כך שאספנים מפנים את תשומת לבם לפסת הזיר הקטנה במקום לתדפיס של תמונה או לגלוית הדאר המצוירת; אך הללו צודקים רק לכאורה, שכן בתוח מדוקדק של טענותיהם מעלה שאין להן כל בסיס. אין כללים בוקשים בכל הנוגע לאסוף בולים פרט לכלל האחד כי כל אספן חייב להסמך לתקנות ולהנחיות של האגוד בו הוא חבר. האספנים קבעו כי הבול כמוצר בית דפוס מהוה נושא להתענינותם ועל כן אפילו במחקר תכונות הזיר, השנון, הגלוף, הדבק, המיקום כגליון ויתר תכונות פסת הזיר כזיר ערך רשמי; לאחר מכן הרחיבו את מעגל התענינותם וכללו בו את חקר דרכו של הבול בעולם אחרי הוצאתו לשוק, דהיינו את החתמותיו וגורלו (לרבות בדירותו).

צורת עסוק זאת בבול הדאר הושתתה על השיגרה ועל כללים אשר צמחו באופן טבעי ממגבלות תכנם הגרפי של הבולים הישנים. מאידך ההתענינות בתמונת הבול היא תוצאה של התפתחות בוספת ובמדת מה גם תגובה לעובדה שקשה לה-שלים, כיום, אוספים של ארצות, בגלל בדירות ויקר כמם בולים קלסיים. יש גם לשער כי אספנים חדשים רבים מאסו בצורת האסוף הותיקה בגלל ההגבלות החמורות המוטלות על ידה על כן חוש דמיון או על רצון התבלטות אינדי-בידואלי. על פנים אין בצורת האסוף החדשה כל סתירה לעקרונות שרירים והיא זכאית להחשב כשוות זכויות לכל התענינות אחרת בבול הדאר.

אין להכחיש כי גישתם של אספנים העורכים אוספיהם לפי נושא שונה מזו של אספנים ותיקים תכלית שנוי ורצוי איפא להבהיר הבדלי גישה אלו:

אוסף הערוך לפי נושא -

(א) אינו יכול להלכה להצטמצם בבולי מדינה אחת ולמעשה יקיף בולי כל הארצות.

(ב) לא יהיה ערוך על בסיס של סדר ההופעה הכרובולוגי של הבולים.

(ג) לא יעסק בחקר תכונותיו החמריות של הבול אלא בחקר פתוח והדגמת רעיון מסוים.

- (ד) לא יביע בחשבון סמיות או טעויות של בולים, אלא עם נושאן יהיה הדג-
מת סמיות או טעויות.
- (ה) יחתור לרכוז מקסימום של בולים שונים ולא למקסימום של בולים זהים
השונים זה מזה בתכונות שונות.
- (ו) חפשי בכל הזוגע לעריכתו ופתוחו ואינו כבול ע"י הנחיות קטלוגיות או
אחרות.

אם יובנו העקרונות הנ"ל הצטב יתנו הסבר מקיף של כללי האסוף לפי נושא,
ולרגל העובדה שתערוכות של בולים הדנים בנושא מסוים מתרבות והולכות,
רצוי לדון בכללים אלו לשם הדרכה ובקרת עצמית של אספנים.

אסוף לפי נושא חייב להיות אסף של בולים המשמשים הדגמה ותבהמה של רעיון
מסוים ועל כן יש לערכו בצורה ברורה הנותנת לכל צופה ידיעה מידית של
הנושא ודעתו של האוסף על אפן פתוחו. אם כי קובעת כאמור תמונת הבול לצד
קביעת מקומו בתוך אסף כזה, הרי התמונה תהיה בכל עת חוליה אחת בלבד בשר-
שרת תמונות המהווה חוט שני של רעיון.

אספן העורך את אספו לפי נושא חייב בכל עת לעמד במבחן ככל בולאי אחר,
אלא שהידיעה הנדרשת ממנו היא מגוונת במקצת: עליו להכיר היטב את השטח
אשר בחר לו לנושא, הוא חייב להכיר את כל הסתעפויותיו מבחינה היסטורית
או סקצונית ועליו להכיר כמו-כן את החמר הבולאי העומד לרשותו לשם הדגמת
השטח הנדון. על כן מהווה כל אסף הערוך לפי נושא עבודת מחקר בולאית
וכללית כאחת, אך בכל הזוגע לבולים עצמם יתרכז מחקרו של האספן במיצוי ה-
קטלוג ועקר מחקרו יתרכז בחקר הנושא-הרעיון.

הצד הבולאי המובהק באסף כזה יובלט בבחירת הבול הנאות להדגמה כזאת; גם
בצורת אסף זאת יתכן להבליט בול נדיר (ויקר) ולעתים קרובות אפשר לבחר
בין הבולים הבאים בחשבון לצד זה. אפשר להעלות את ערכו והצטיבותו
של האסף ע"י הכללת בולאים חתוכים המוצאים בצורה מוגבלת ורצוי לתת בכל
עת את הערך הגבוה של סדרה אשר בוליה זהים בתמונותיהם.

הצד האספני יובלט ע"י בחירת צבעי הבולים, ע"י עריכתם על גבי דף האלבום,
ע"י בחירת הקשומטם והכרעה בדבר השטח היחסי המוקדש לבולים ולכל יתר הפרי-
טים כגון כיתוב או קשומט. רצוי גם לבחר בסדר מסוים של הצגת הבולים ולמנע
חזר שטה בניצול כוון תמונת הבול. ברור לכל כי אסף ערוך לפי נושא זקוק
לכיתוב נאות בחלק מרכיב בעוד אסף רגיל יכל להצטמצם במסירת אינפורמציה קט-
לוגית, לא ארחיב כאן את הדבור על נושא רחב ככיתוב, אך רצוי להבהיר כי
בכל עת חייב הבול להיות עקר הדף ולא ספה בלבד.

יש לומר לכל האספנים והאוספים בולים מוקדשים למאורע מסוים (יוזסקו, שנה
גיאופיזית, תערוכת בריסל, אולימפיאדה וכו') כי אסף כזה אינו אסף ערוך לפי
נושא שכן אינו מאפשר פתוח רעיון ושטה זאת של אסף מהווה גדול פרא בשדה
הבולאות החדשה.

האספן העורך בוליו לפי נושא יהיה בדרך כלל בקי יותר בכלל החמר הבולאי אשר
הוצא עד היום מאתר אספן רגיל, ומוטב שידע כי גם אספו לא יהיה שלם לעולם
ומוטב לו לערכו באפן המאפשר בכל עת הוספת בולים לצד הדגמה נוספת ומלאה
יותר. כל אספן כזה יראה עצמו כחוקר הזוכה מדי פעם לדוקומנטציה נוספת
בשטח מחקרו, או לפותר תשבץ נעלם אשר משבצותיו הריקות מתמלאות והולכות אך
כולו לא יפתר לעולם.

400 שנה לדואר הפולני

הדואר הפולני נוסד כבר לפני שנים רבות, ז"א כבר במאה ה-16. עד לתקופה זו היוו הודייד את הקשר היחידי בין הערים השונות. היה זה מוסד מלכתי ממלכתי אשר שרת אך ורק את עיניני המדינה ולא את הפרט. על תושבי הערים היה מוטל מס בצורת מסירת סוסים למוסד הנ"ל. שליחים המשרתים אותו היו אן-דורק בבחרי מעמד האצילים. ברוב הערים הגדולות היו קיימים ארגונים של דואר מקומי עם שליחים מיוחדים המצוידים בתעודות מיוחדות ונשק. ההנהלה של מוסד זה היתה בידי המועצות המקומיות.

בשנת 1565 הוציא המלך זיגמונד אוגוסט צו המסדיר את גובה התשלומים שצריכים והכפרים חייבים לשלם בעד החזקת סוסים ושליחים. הצו הזה היה בתוקף עד שנת 1647 ובשנה זו קבע המלך ולדיסלב הרביעי מס חדש. כבר בשנת 1558 העניק המלך זיגמונד אוגוסט לאטלך פרובנה, זכות להקים קשר קבוע בין קרקוב וווציה. קיימת סברה כי לנתינת זכות זו גרמו מלבד מניעים ממלכתיים, גם ענינים אישיים של המלך, אך העובדה היא שכבר בפירסום רשמי ראשון של הדואר הפולני, בקבע אופיו הממלכתי, התרגום של הנוסח הפולני אומר: "הדואר נוסד כדי להבטיח נוחיות לנו ולכל הנתינים".

דואר פרובנה לא האריך ימים בגלל חתירותיה של משפחת טכסיס, אחת המשפחות השולטות ובעלות השפעה רבה בימים ההם. רק משפחת מונולופי הצליחה להחזיק בהנהלת המוסד החשוב תקופה ארוכה יותר (100 שנה), להם העניק את הזכות להנהלת דואר, סטיפן בטרזי כבר בשנת 1583. בתקופה זו בקבע גם גובה התשלום למכתבים. בקבע תשלום אחיד ללא התחשבות במרחקים. יש לזכור כי דבר זה נעשה לפני שהונהגה הרפורמה הפוסטלית של סיר רולנד היל בשנת 1840. ההתפתחות של הדואר הפולני היתה קשורה כמובן בהתפתחה הכלכלית של המדינה. פולין נחשבה בימים ההם למעצמה רבת משקל בזירה הבינ-לאומית. היתה קיימת שמירה קפדנית על סודיות המכתבים ועבירה על סודיות זו היתה נעשית בחומרה.

לשיא ההתפתחות הגיע הדואר הפולני בזמנו של סטניסלב אוגוסט, הוא אשר ארגן אותו מחדש ואשר הקנה למוסד פרסומת עולמית. כאשר במאה ה-19 חלו התפתחויות מרחיקות לכת בכל ענפי המדע, הטכניקה, חלו גם התפתחויות חשובות לגבי הדואר, התפתחויות אשר שינו באופן יסודי את כל ארגונו. פולין, המחולקת בין 3 מדינות גדולות לא היתה קיימת אז, הדואר שלה היה בידי המדינות הזרות ולכן לא התפתח יותר.

בזמן מלחמת עולם הראשונה היה קיים דואר צבאי פולני וכן גם דואר מחוזי בורסה, סוסנוביץ, לודז' ועוד. בזה בעצם מסתיימת התקופה ההיסטורית של הדואר הפולני, לאחר מלחמת העולם הראשונה מתחילה תקופה חדשה לגמרי בתולדות הדואר הפולני, תקופה אשר ידועה היטב לרוב אספני הבולים, תקופה אשר אינה שונה בהרבה מאשר בארצות רבות אחרות.

הננו שכתים לפרסם להלן את מכתב החגובה שנשלח ליו"ר
התאחדות אגודות הבולאים ע"י מנהל השרות הבולאי מר
כהן כהן. אין אנו כמובן מזדהים עם דעתו של מר כהן
ובכל זאת החלטנו לפרסם את מכתבו בכדי לעורר חילופי
דעות בטעם זה מעל דפי עיתוננו.

מבורים אנו עתוננו הנו בסיון חוססי ובלתי תלוי
ומסום כך נשמח גם לפרסם את דעת הקוראים בגדון זה.

מדינת ישראל

משרד הדואר - השרות הבולאי

מספר
1959

מסרד הדואר - השרות הבולאי

חל אני, ב' באדר ב' תשי"ט

במסרד 1959

שב/8/18

לכבוד
יו"ר התאחדות אגודות הבולאים
ח.ד. 1190
חל אני

א.ג.

אני מרשה לעצמי להפנות את חשומת לבך למאמר שהופיע
בהגבורת "ידיעות בולאים" מסרד 3 חתח הכותבת "פסיפס בולאי".

כפי שאנו מבינים שטענת התגבורת "ידיעות בולאים"
במאמר של התאחדות והופתענו איפוא מאד לקרוא בה מאמר המכיל
בקורת חריפה ובלתי מרוסנת נגד המאמצים שנעשים בחודשים האחרונים
ע"י השרות הבולאי להרחבת חובי המאמצים בארץ. המאמר לא נושא
את התחייבות של המסכת וכך מתסכל גט הרושם שהוא מסטא את דעת
ההתאחדות וחבריה בנושא זה.

חשבנו בתום לב שמאמצי הפרסומים הנעשים על ידינו
בחודשים האחרונים יכולים להיות רק לברכה לכל חוגים המתעסקים
בדרך זו או אחרת בבולאות הישראלית וזה כולל מאמרים ומסחרים
כאחר. הרי כללנו מעוניינים בכך שיצטרפו יותר ויותר אנשים,
ביחוד מחוץ הנוער, לחובי המאמצים בארץ.

כל הפרסומים שלנו אשר דרך אגב נעשית כשיתוף פעולה עם
סובי המאמרים בארץ, מצביעה בראש וראשונה על הערך החינוכי, המסכתי
והמשעשע שבבול ולמי דעתנו זו הדרך היחידה לתיקון המצב השורר
בשכח הבולאות הישראלית בהתחשב במאורעות שהתחוללו בשנת 1957.
במחנכי שנים גורמים אחרים מעוניינים בפרסומים ובהפצת יתר של הבול
הישראלי, אך עלי להודיש שאף גורם לא טעו המאמצים ולא מצד המסחר,
פניה אלינו בהצעות כל שהן בשם הפרסומים או הצניע על פניה כל שהוא
ובמיוחד זה כוונתנו במאמר שכתוב כולו בצורה הנוחנה לרשין שיש
בכל מחיר לבקר ולשלול את פעולות השרות הבולאי גם את פעולות אלה
הן לתוללת כל הגורמים. רק כך אפשר להניח שהאחרים גם לא היססו
לצטט ולבקר את המדיניות המוסמכת כרך האחרון של התגבורת עצמה ואשר
תועלתה במידה רבה ע"י המאמר עצמו.

במחנכים אנו שמאמרים כאלה אינם מקדמים את הבולאות
הישראלית.

בכבוד רב,

ב' כהן

מנהל השרות הבולאי

פ ס י פ ס ב ו ל א י

השרות
הבולאי

ביום 23.2.59 הרצה מר משה כהן, מנהל השרות הבולאי, בפני חברי האגודה התל-אביבית לבולאות על פעולות השרות אשר הוא מנהל. לזמן הקרוב מתכננים שורה של בולי זכרון וכך יהיה לנו לא רק בול שלום עליכם, עליו ידוע כבר לצבור, כי אם אף בול יובל תל-אביב, וכן יש לצפות לבולי ביאליק ובן יהודה. המרצה הביע את קורת רוחו על שהשרות הבולאי הצליח להגדיל את מספר מבזיו למרות תנודות מסוימות בשוק הבולים וכי מספר מבזיו מגיע אתה ל-600/0 ממספריהם בעת "האינפלציה". בקשר לעובדה זו עבר מר כהן לנושא המסוכסך של השקעות בבולים לשם ספסרות וקבע עקרונית כי משרד הדואר כולל השרות הבולאי, מדפיס בולים בדיוק לפי הביקוש ולא לפי הצרכים הממשיים של ביול ואיסוף. הוא נתן סקירה קצרה על התפתחויות מפתיעות אשר חלו עם הופעת סדרת בולי בטח-ון ביום 1.1.57, אך אשר מקורן היה כבר בהוצאת בולי הצנחנים בשנת 1955. במיוחד ניסה המרצה להגיב על הפרק "פרסומת משונה" אשר הופיע בפסיפס בולאי של חוברת מס. 3 של "ידיעות לבולאים", אך אין אנו מאמינים כי הוא בחך במקום ובצורה הנכונה לתגובה זו.

* * * * *

מוסיקה
על
בולים

תערוכה מענינת מאד, אשר בודאי תמצא הד רב בשורות האספנים ה-טימאטיים נפתחה בשבת 7.3.59 באולמי המוזיון האטנולוגי בחיפה, לכבוד מלאות 150 שנה להולדתו של המלחין היהודי הידוע מזדלסון-ברטולדי, ארגן האגוד בשותף פעולה עם הנהלת המוזיון ועם מחל-קת התרבות לנוער של עירית חיפה תערוכת בולים על נושא מוסיקה ונושאים הקשורים בה. התערוכה נפתחה ע"י מר משה גורלי מועד התערוכה ומר ביאליק בשם עירית חיפה. באולם המרווח של המוזיון הוצגו רוב מוצגי התערוכה. מיד ליד הכניסה סודרה פינת זיכרון למזדלסון-ברטולדי ובה בולים עם נושא הקשורים במלחין זה, פסל תמונה וכן דפי תווים בכתב יד. בתערוכה משתתפים 15 בולאים וב-ראשם האדונים סגל, גליק ובצלאל אבנרי המוצגים מסודרים בצורה יפה למדי ולמארגנים מגיע תשבורת מיוחדת. באולם מיוחדת ניתנת גם לנוער האפשרות להצגת הישיגיו. לכבוד התערוכה הוציא דואר ישראל חותמת מיוחדת. (סקירה מפורטת ימצא הקורא בוף 3).

* * * * *

חיות
על
בולים

לחובבי איסוף בולים לפי נושאים אנו מוסרים כאן "ידיעה משמחת" הוצאת בולי "מפעולות הדואר" היא חשובה במיוחד לאספני " חידת" על בולים. הסדרה מורכבת בין השאר מנושאים משמחה צבאים (סמל הדואר) ועל מעטפות יום ראשון אנו מוצאים אפילו 11 חיות. אפשר למצוא כאן צבאים בצבע לבן, שחור, אדום, ירוק ושחור לבן. והכל תמורת 980 פרוטות. חוקרי בולאות ימצאו כאן עוד צבאים אשר אי-גם נראים לעין. ז"א בסימני המים ואפילו במצבים שונים.

מוניאון ביום 1.3.1959 החקיימה במלון "הולילנד" בירושלים, ישיבת הפתיחה של הנחלת המוניאון לבולאות בע"מ יחד עם כל המעוניינים במפעל זה וכן החקיימה סעודה חגיגית לכבוד המאורע. בישיבה זו השתתפו הא-דונים קרוך, הופמן, קורן, ברקאי, סבר, העתונים הבולאיים שליט, לינדבאום, אלראי וכן סוחרים תבולים ליצמן, אורי שליט ואחרים. בויכוח אשר התקיים בידונה בעית המוניאון בכלל, והובאו דעות שונות על הדברים שהמוניאון צריך לכלול. יש לברך רעיון זה, ולקרו-ות להגשמתו הקרובה אך על היוזמים להזהר שהענין לא יהפך לדבר מסחרי בלבד.

במקום אחר בעתוננו, מופיע, בלשונו ובצורתו, מכתבו של מנהל השרות הבולאי מר משה כהן אל יושב ראש ההתאחדות אגודות הבולאים בישראל. אנו נמחצם שמכתב זה יפתח תקופה חדשה ביחסים שבין השרות ת הבולאי ובין הצבור הרחב של הבולאים בארץ. בשנים האחרונות, לע-מים קרובות מאד, הובעו והובאו בעתוני הארץ דברי בקורת חריפים על השרות הבולאי ופעולותיו, מבלי שמנהלי השרות יגיבו עליהן בצורה כל שהיא, פרט למסיבת עתונאים אחת ויחידה. בטאוננו הצעיר וזל התפוצה, זכותו עמדה לו לקבל את התגובה הרש-מית הראשונה, וכבוד גדול הוא לנו, כבוד שלא זכו לו עתונים בעלי תפוצה של עשרות ואפילו מאות אלפים טפסים. אין המערכת מוסמכת לענות על ההצחיות שהובעו במכתבו של מר כהן, אך רואים אנו את תוכנו ובמידה שיה את תוכן הפסיפס שלנו בחוברת מס. 3, כנושאים לדון בהם; אולי גם נגיע למסקנות על הצורה והמהות של השרות הבו-לאי לטובת הבולאות, ברם, הבאת המכתב, מעל דפינו, אינה מחייבת את הזדהותנו אתו, אך בטוחים אנו שהוא יביא להחלפת דעות שונות ויסלול את הדרך לתוצאות מעשיות ורצויות לחוגי הציבור ומשרדי המדינה הנוגעים בדבר.

* * * *

במערב מיום 16.3.59 מוסר סופרו מר מ. שמריהו על מסיבת עתונאים אשר החקיימה עם מנהל משרד הדואר מר בן-מנחם, הנה קטע מתוך מא-מרו: "מנהל משרד הדואר ציין, כי בשנת הכספים הבאה יש לצפות לירידה בהכנסות השרות הבולאי, מכיוון שמבוי וגמור עם משרד הדו-אר ללחום בספסרות בבולים ישראליים." כאן נשאלת השאלה באם על ידי המדיניות של משרד הדואר בשטח הבולאות, בשבתיים האחרונות, הוסם קץ לספסרות או באם הצליח משרד הדואר להדום את הפופולריות של בולינו בעולם הבולאיים? אולי לא ידוע למנהל משרד הדואר כי הצול הישראלי שימש פעם כחומר השקעה נפוץ ביותר בארצות הברית, ולא רק בקרב האוכלוסיה היהודית, דבר אשר בודאי היה לתועלת רבה לקופת מדינתנו, אך משרד הדואר בכל זאת הצליח למנוע התשתות יתרה של השקעות אלו, אך לא הזיק בזה הרבה ל"ספסרים". סוף כל סוף הבול הוא ביר ערך ממשלתי אשר אין המדינה חייבת לשלם בעדו תמורה כל שהיא, ואשר מבחינה בולאית, לא נדרש גם שום שרות. מה בקרא איפוא במקרה זה "ספסרות".

על הערכת בולינו במצבים שונים

ממספר המכתבים אשר בתקבלו במערכת בסארנונו הננו מביאים כאן שוב אחד, אשר כמו קודמו מעמיד אותנו בפני אחת הבעיות באיסוף בולי ישראל.

שיטת איסוף בולי ישראל, מביאה אותנו למצב שבו הכרחי לדעת ערך הבול וסימונו בקטלוג. חוץ משנויים בנדר, שינון וסימני מים, אוספים רבים את בולי ישראל עוד לפי מספר כללים.

(1) בול רגיל, בלתי משומש	(2) בול רגיל משומש
(3) צמדה בלתי מוחתמת	(4) צמדה מוחתמת
(5) עם מספר הגלופה, מוחתם	(6) עם מספר הגלופות בלתי מוחתם
(7) בול עם שובל	(8) בול עם שובל, מוחתם

לדאבונינו, אחרי 10 שנות איסוף בולי ישראל, אין עוד שום עי-בוד יחסי ערך בין המצבים השונים של אותם הבולים. שום קטלוג טרם מצא לנחוץ לציין למשל את ארך של צמדה משומשת. קיימים הרבה סברות ביחס לערך בין האספנים, יש אומרים כי ערכה של צמדה משומשת הוא נמוך בהרבה מצמדה בלתי מוחתמת ויש אומרים כי ערכה הוא שווה.

לאבסורד גדול אנו מגיעים בהערכת הבול עם שובל, האם קיים דבר הנקרא שובל מלא או חצי שובל? מה הוא בעצם השובל? זו היא פיסת ביר ועליה הסבר מסוים או הסבר קצר אשר צמודה לבול בשינון ואשר אפשר להפרידה. לרוב קיים בשובלים שינון בכל ארבעת הקצוות ולצדו התחתון תוספת פס צר של ביר הגליון שוליים. בול עם שובל, בתוספת שוליים נקרא משום מה, שובל מלא ובוול עם שובל בלי אותה התוספת ביר, חצי שובל. בקטלוג המוצא ע"י הדואר, ישנם הצילומים של כל הבולים עם שובלים אך בלי פיסת ביר האמורה. האבסורד בזה, שהפער בין הבול עם השובל "מלא" ובין "חצי" שובל הוא גדול כאשר קונים או מוכרים בולי ישראל. ישנם אספנים אשר לגבם בול עם "חצי" שובל פסול לגמרי, כי קטלוג של של ארצנו לא מצא עדיין לנחוץ להבדיל בין שתי הצורות הנ"ל. אך לעומת זאת רואים אנו כי רוב האספנים בחוץ-לארץ אינם מכירים את ההבדל הנ"ל; רוב רובם של האספנים בחוץ-לארץ מקבלים את הבול של "חצי" שובל בלא יודעין, כשובל מלא, בו בזמן שהאספן בארץ רוכש אותו ממקור זול, כמציאה, ואשר הוא שמחה להתפטר ממנה. ברצוני להדגיש שלא קיימת שום הצדקה בולאית. לקיום פער בהערכה בין בול עם שובל בתוספת שוליים לבין בול עם שובל בלבד.

כאשר עינתי בקטלוג מיוחד אשר הגיע מחוץ-לארץ, מצאתי את הבול עם שוליים בהערכה גבוה יותר לגבי בול רגיל. אך לא 10 עד 20 מונים לפי הערכה של אי אלה אספנים וסוחרים. לזאת לפי דעתי אין שום הצדקה.

וזאת לתשומת לב של מחברי קטלוגים של בולינו, לעתיד.

סדרי דואר בארץ-ישראל בזמן התורכים (חלק ג', המסר מגליון מס. 3)

כאשר נפתח בית הדואר הגרמני בירושלים, עבר הדואר האוסטרי-למ-
שכן מתאים יותר. מעלה מיוחדת של הדואר הגרמני היתה הפעלת שרות
דואר חבילות, אשר עד אז לא היה ידוע כאן. עד הפעלת שרות זה,
היו קיימים קשיים רבים במשלוח של אפילו החבילה הקטנה ביותר
ויהי זה רק עד יפו. הדואר הגרמני הפעיל שרות יומי של מרכבות
לשני הכוונות, ומחירו היה זול ביותר. כ"כ הקים הדואר הגרמני,
לזכויות הקהל, תיבת דואר כחולות מיוחדות, דבר אשר חייב את הד-
ואר האוסטרי להקים תיבות צהובות, ואת התורכים תיבות אדומות.

עוד
משרדי
דואר
זרים

לאחר תקופה קצרה הוקם בירושלים דואר צרפתי ודואר רוסי. אשר היה
קיים רק בקונסוליה הרוסית. כאשר הדואר הצרפתי הפעיל שרות מיוחד
וזול יותר עבור גלויות ודברי דפוס, היה נראה כאילו ישלחו כל
הגלויות ודברי דפוס על ידם. אך המצב שונה כאשר הדואר האוסטרי
והגרמני אישר את אותם התעריפים. באוגוסט שנת 1908 החל הדואר
האוסטרי והגרמני להשתמש גם בשער החליפין של צרפת ותורכיה,
ז"א בסנטים. למטרה זו הודפסו על כל הבולים הדפסי רכב מתאימים.
רק הבולים האוסטריים אשר הוצאו ליובל בית הבסבורג, הוצאו ללא
הדפסי רכב והם קיימים רק בערכים של הלר. משרד הדואר הרוסי לא
קשור עם מנהלת הדואר הכללית של רוסיה, הוא מוסד פרטי, בחסותה
של "החברה הרוסית למען ארץ-ישראל". רק ע"י זה אפשר להסביר מס-
פר תופעות אשר אחרת לא מתקבלות על הדעת, כמו את התקופה בה
נעלמו כל הערכים הגבוהים של סדרת בולי רומנוף, אשר היה אפשר
לרכוש רק במחיר מופרז אצל פקיד דואר מסוים. עדיין זכור היטב
היטב איך הוקם בירושלים ובעוד ערים אחרות, משרד הדואר הזר
האחרון, האיטלקי. היה זה בשנת 1910, כאשר הצי האיטלקי הפגיש
את החוף התורכי וע"י כך אילץ את התורכים לותרים רבים. הוצאת
הבולים המיוחדים של הדואר האיטלקי עם הדפס רכב "ירושלים"
ו"סמירנה" קשה להסביר ע"י צרכים פוסטליים, הוא עושה יותר רו-
שם שהיה מכוון להוצאת כספים מכיסי האספנים.

הקשר עם
החוף

כפי שזכור היתה קיימת זכות בלעדית לדואר התורכי, להובלת הדואר
ע"י הרכבת ליפו, לכן כל משרדי הדואר מחויבים לקיים קשר מיוחד
של מרכבות אשר אינן קל כלל וכלל ולא חסרות בו סכנות. בחורף
הדרכים סגורות בגלל שפופות, במקומות בלתי מאוכלסים אורבים לא
מעט שודדים למרכבות, לכן מלוות הן ע"י שומרים מזוינים. אך גם
כן הותקפו כבר מספר פעמים המרכבות ע"י שודדים אשר אפילו רצחו
אחד השומרים. לשם הוצלת נסיעות אלו ארגנו כל בתי הדואר הזרים
בירושלים לקיים שרות מרכבות אחיד ומאוחד. על הכנסות של משרדי
הדואר הזרים אין באפשרותי למסור כאן פרטים כי הדבר נשמר בסוד,
אך לא קשה לבחש כי לאוסטרים ההכנסות הגדולות ביותר, תבאים אה-
ריהם בסדר ההכנסות הם הרוסים, התורכים, הגרמנים, הצרפתים והא-
חרונים בהכנסות ממשרד הדואר הם האיטלקים.

הדואר בעיר היהודית טרזיאנשטדט

(חלק ג' המשך מגליון מס' 2)

כל מקבל חבילה קיבל בגיטו אישור מסירה עם בוסח אחיד. אישורי מסירה אלה נשלחו יחד עם הגלויות המותרות; תוספת של מלים בודדות היתה אסורה. ליהודים אשר נשלחו מהגיטו למחנות בפולניה ניתנה רשות לתת לאסיר אחד את הזכות לקבל את חבילותיו.

בולי
רשיון

על השמוש בבולי הרשיון דובר כבר קודם. הבול הוא מרובע וצבעו הוא ירוק, בו בוף ושבי עצים, ברקע רואים הרים. (ראה זיוף של בול זה בגליון הקודם), הבולים הודפסו בגליונות של 25 בולים (5x5) השבון הוא $10\frac{1}{2}$. הם הודפסו בבית הדפוס הממשלתי בבוהמיה. הצייר של הבול אינו ידוע, אך אין להניח שהוא מיושבי הגיטו. כ"כ לא ידועה הכמות אשר הוצאה, אך אם לוקחים בחשבון את מספר הבולים שחולקו, אפשר לשערה בערך. מיולי 1943, החודש בו החלו בחלוקת הבולים, עד אוקטובר 1944, היו בגיטו כ-35000 אסירים, מאוקטובר 1944 עד מאי 1945 כ-125000. מהם היו כ-40% יהודים מבוהמיה. רק לאלה היתה הזכות לשמוש בבולי הרשיון. כל אחד מאלה היה רשאי לקבל בול אחד כל 4 חדשים, ז"א חולקו בודאי 71000 בולים בערך. כמה בולים חולקו או הגיעו ליהודים אשר לא באו מבוהמיה ואשר לא היתה להם הזכות לבולי הרשיון, קשה מאד לנחש היום, אך יש להניח שלא חולקו יותר מ-75000 בולים. הבולים אשר נשארו, ולא הוכנסו לשמוש, בודאי עולים בהרבה על המספר של אלה אשר חולקו. כמה בולים אמיתיים עוד קיימים היום אינו ידוע. אך המספר בודאי אינו גדול, כי לאחר שבולים אלה היו צריכים לעבור את הדרך לגיטו, אין להניח שכולם עברו אותה בשלום. פקידי הדואר של הגיטו הורידו לעתים קרובות את הבולים מהחבילות על דעת עצמם, ומחרו אותם לאחר מכן, רק בולים בודדים הגיעו את תושבי הגיטו עצמם.

מחוץ לגליונות הרגילים של 25 בולים, קיימות עוד צמודות קטנות בעלות 4 בולים בלבד, וצבען שחור, חום וירוק. בדרך כלל, הצמודות חסרות זיקוב ודבק. עד כמה שאפשר לברר היום, הוצאו צמודות אלו לשם תעמולה. ביוני 1944 בקרה משלחת של הצלב האדום הביין-לאומי את הגיטו, אשר שופץ לפני כן במיוחד לקראת ביקור זה. מחוץ לדברי רבים רבים אחרים, היו צריכות צמודות אלו גם לשמש למסוה פנים. כך קיבל כל מבקר מחוץ חוברת תעמולה על צילומים והסברים על מטרות הגיטו וגם צמדה בצבעים שונים.

לא ידוע את השתמשו בצמודות גם למטרות פוסטליות. כן לא ידוע מספר הצמודות אשר הוצאו. אך הן בודאי תהינה יותר נדירות מאשר הבולים.

כרוניקה של בולים חדשים

לכבוד הועידה ה-21 של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית; 40 קופ.	ברית המועצות
לכבוד יעקב פוגלר, צדקן ידוע מן המאה ה-16.	גרמניה מערבית
בול אחד בערך של 20 פנ. עם דיוקנו, צבעי אפור שחור, אדום.	דנמרק
בול לסובת מוסדות גרובלנד; הערך 30 אור+10 אור. צבע אדום. דיוקנו של המלך פרדריק ה-9.	הולנד
בול לכבוד 10 שנים של הארגון הברית הצפון-אטלנטי; הערך 12 סנט.	הודו
לכבוד התערוכה הכל-הודית; בול בערך של 15 נפ. ארגמן.	ונצואלה
לכבוד 100 שנה להופעת הבול הראשון של ונצואלה; 25 סנט צהוב; 50 סנט תכלת; 1 בט. אדום ועוד מספר בולים לדואר אור. בכולם תמונות של הבולים הראשונים.	יפן
צמדה מיוחדת עם 4 הבולים אשר הופיעו לשנה החדשה.	ירדן
לכבוד יום זכויות האדם; 4 ערכים 5 פ. כחול, 15 פ. שחור, 35 פ. ירוק, 45 פ. ירוק כהה. בכולם להבה עם כתובת.	ליכטנשטיין
סדרת בולים עם עצי. 20 ר. אפור, 50 ר. חום, 90 ר. ירוק; בול לזכרו של האפיפיור פיוס ה-12 30 ר. סגול וזהב.	פינלנד
150 שנה למעצמה בפורבו; בול בערך 30 מ.	צרפת
לזכרו של חוקר המדבר דה פוקולס, בול בערך של 50 פרנק בצבעים חום, אדום, כחול.	צ'כוסלובקיה
לכבוד הקונגרס של האגודות החקלאיות; 30 ה. אדום, 60 ה. כחול וצהוב.	ניו-זילנד
לכבוד חגיגות 100 שנה של המחוז מלבורו; 3 ערכים 2 פ. 3 פ. ו-8 פ.	שווייץ
בולי תעמולה; 5 רפ. אפור, אדום, ירוק, כלי תחבורה; 10 רפ. ירוק וחום; 20 רפ. אדום, כחול, חום; 50 רפ. כחול וסגול.	

בולים חדשים לפי נושאים

אנשי שם:	גרמניה, צרפת, שווייץ,	אבל :	ליכטנשטיין
בולים על בולים:	ונצואלה	זכויות האדם:	ירדן
טבע :	ליכטנשטיין, צ'כוסלובקיה	מלכים:	דנמרק
צבא:	הולנד	תחבורה:	שווייץ

על כמה תערוכות ברלים

אי נטר-
פוסטה

לאחר הפסקה של שנה תחיקים שוב השנה תערוכת בוליים עולמית בחסותה של פ.י.פ. התערוכה תחיקים השנה בעיר הנמל המבורג אשר בגרמניה המערבית בין התאריכים 22 עד 31 במאי השנה. בתערוכה זו תהיה ישראל מיוצגת ע"י יושב ראש ההתאחדות ד"ר אופיר אשר ישמש כחבר חבר השופטים הבין-לאומיים. מלבד זאת ישתתף גם ד"ר אופיר בקונגרס העולמי של ה- פ.י.פ. אשר יתקיים באותה ההזדמנות. אספנים רבים מישראל יציגו את אוספיהם. כקומיסר לתערוכה זו משמש מר א. קארו ת"א רח' אלנבי 76.

סיצליה
59

עוד תערוכה בין-לאומית צפויה לנו השנה. הפעם בעיר החוף הנהדרת פלרמו אשר בסיציליה. תערוכה זו מתקיימת לרגל חגיגות 100 שנה להופעת הבול הראשון באי זה, בולי ראש הבומבה המפורסמים. התערוכה, אשר תחיקים במחצית השניה של חודש אוקטובר השנה תהיה בודאי למאורע גדול אם לשפוט לפי התכניות אשר במצאות בידינו. מחוץ לתערוכת בוליים ענקית תחיקימנה הצגות אופרה מיוחדות, אשר איטליה מפורסמת בביצוען, תערוכת תמונות, ועוד. כל המעוניינים להשתתף בתערוכה זו יטיבו לצפות אם יתקשרו בהקדם עם הקומיסר בישראל לתערוכה זו, מר י. אוקו ת.ד. 782 תל-אביב ויקבלו ממנו פרטים נוספים.

עמים למען גם אצלנו תחיקים השנה תערוכת בוליים, אך תהיה זאת תערוכה צנועה, יותר מאשר אלו שכבר הזכרנו. האגודה הבולאית הגדולה בעולם ה- APS שולחת לארץ במסגרת פעולות ההסברה של השגרירות האמריקאית אוסף של 100 דפי אלבום שונים מ- 100 אספנים שונים כדי להראות איך אוספים בוליים בארצות הברית. האגודה התל-אביבית בתבקשה ע"י ה- APS לעזור בקיום התערוכה ולהציג גם כן מספר אוספים של חבריהם. האגודה התל-אביבית פנתה אלינו ובקשה שבפ-רסם בבטאוננו קריאה לבולאים בכל הארץ להשתתף בתצוגה זו אשר תפתח ב- 18 למאי ש.ז. בבית ציוני אמריקה בת"א. כל המעוניינים מתבקשים להתקשר עם האגודה לפי הכתובת ת"א, ת.ד. 782. יש להניח שמשרד הדואר יפתח ביום הפתיחה סניף דואר מיוחד במקום עם חותמת מיוחדת.

* * * * *

חברי אגודת הבולאים בחולון
מודיעים בצער רב על פטירתו
ללא עת של חברם הדגול, יו"ר
האגודה מר

ישראל פיקרסקי

ז"ל

אגודת הבולאים
חולון

בהתאחדות ובאגודות

- האגודה** ביום 16.2.59 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של האגודה. באסיפה הוזל - בידורו בעיות האגודה והתוכניות לעתיד.
- אגודת אביבית** באותו מעמד נבחר מחדש הח' י. אוקר פה אחד ליושב ראש האגודה. לבולאות הועד אשר ינהל את עניני האגודה במשך השנה הבאה ואשר נבחר באו-תו ערב, מורכב מהחברים:
- ח' וינהרג - סגן יושב ראש ח' גלזר - מזכיר
ח' הררי - גזבר ח' ארצי - ספרן
כ"כ החברים: הול, ספיר, ריימר ופרוידנברגר.
- ביום 30.3.59 תחקיים הרצאתו של הח' ברסט על אוספו ש ל בול רצו-עת עזה.
- אגודת הבולאים ישראל** - בולי דואר אויר. ביום 5.4.59 מציג החבר פרידמן את אוספו "אוסף סימתי של בולי חיסה
- ביום 12.4.59 תחקיים המכירה הפומבית הגדולה. הולך ומתארגן חוג לזווער, תלמידי בתי ספר תיכוניים ומקצועיים. התרשמה בכל יום בלשכת הזווער בעירית חיפה, ובימי א' משעה 1800 עד 2000 באגודת הבולאים חיפה, אצל הח' איסטבר. אספנים צעירים מחיפה וסביבתה מוזמנים להצטרף.
- חוג אספני בולים** 1952 באסיפת חברים היוצאת מן הכלל אשר התקיימה ביום 17.2.59 נבחר ועד חדש לאגודה בהרכב כדלקמן:
- ד"ר קליינר - יושב ראש, חברי הועד: ז. אילר. ז. ברסט, ז. קסלר, מ. דנקובסקי, וד. הראל.
- הוחלט ברוב קולות לדחות לעת עתה את ההצעה למיזוג האגודה עם האגודה התל-אביבית לבולאות.
- ההתאחדות** האסיפה הראשונה של הועד הפועל החדש אשר נבחר באסיפה הכללית ה-האחרונה ביום 24.2.59 תחקיים ביום ג' 7.4.59 שעה 1700 בדיוק, במועדון האגודה התל-אביבית לבולאות, ת"א רח' פינסקר 49.
- אסיפה כללית יוצאת מן הכלל לשבוי החלטת ועד הפועל, בענין שמוש כספי "ת ב ו ל" תחקיים באותו יום ובאותו מקום בשעה 1800 בדיוק כל צירי האסיפה הכללית חייבים להשתתף.
- אגודת הבולאים הרצליה** בחודש אפריל תחקיים אסיפה כללית שנתית של האגודה, בה יבחר ועד חדש. כ"כ יוחלט על שינויים מסויימים בארגון של האגודה.
- כפר שמריהו** ביום 20.3.59 הוצג בפני חברי האגודה הסרט של הסרות הבולאי "איך בולד בול".

המשביר המרכזי

חברה קואופרטיבית להספקה
של העובדים העברים בישראל

ירושלים

תל-אביב

חיפה

דרך שלמה 58

טל. 84211—18

המחלקה לניר ומכשירי כתיבה

מכירת אלבומים וסדרנים לבולים מכל הסוגים

אגודת סוחרי הבולים בישראל
מתאבלת על מותו הפתאומי של
חברנו וידידנו היקר
ס ס י פ נ נ ו ב ל ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחתו.

אנו מודיעים בצער רב על
מותו הפתאומי של

א ל י ה ו ש נ י א ו ר
ז"ל

מראשוני סוחרי הבולים בארץ
ומביעים רגשי צער עמוקים
למשפחתו.

אגודת סוחרי הבולים
בישראל.

STAMP ISSUE COMMEMORATING GHANA'S SECOND ANNIVERSARY OF INDEPENDENCE

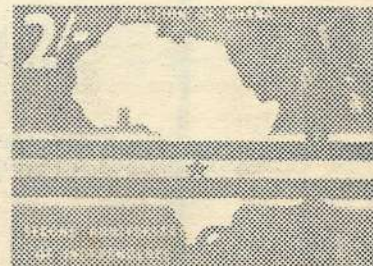
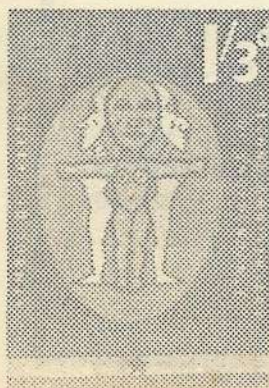
ביום 6.3.59 חגגה גאנה את יום עצמאותה השני
לכבוד חג זה בתולדות גאנה, הופיעה סדרה צבעונית בעלת
משמעות רבה של בולי זכרון. נושא בולים אלו מבוסס
ברובו על הרקע התרבותי של מדינה צעירה זו. בפעם הרא-
שונה מופיעים כציורים של הבולים שני אומנים מקומיים,
כ"כ בפעם הראשונה צוירו בולי גאנה ע"י ציירים מישראל
ואורוגואי.

סימן המים המיוחד של גאנה, כוכב בעל 5 קצוות והאות G
מופיעים בבולים. הבולים הודפסו בגליונות של 30 בול
בבית דפוס בלונדון. הבולים הם:

1/2 פני	לפי הצעה של סיודורה סטרלנד מאקרה, גאנה.
2 1/2 פני	לפי הצעה של מרים קרולי מחיפה, ישראל.
1/3 פני	לפי הצעה של קופי אנטובס מאצ'ימוטה, גאנה.
2/-	לפי הצעה של אנג'ל מדינה מאורוגואי.

הבולים ימכרו 5 שבועות בלבד החל מ- 6.3.59. הם יסופקו
לסוחרים בולים מוסמכים ע"י השרות הבולאי של גאנה כש -
בוע אחרי הופעתם.

כ"כ ימכר מספר מצומצם של מעטפות יום ראשון.

SHA- NA- HAN'S

STAMP AUCTIONS

are by far the largest in the world. We are holding Sales almost every week, when we are offering about 1,000 lots, the total value of the lots offered in each Sale varies between £50,000 and £100,000 and is sometimes even larger. But we are catering for every possible taste. The value of the individual lots are from as little as £2 through the whole scale to £10,000 per lot and sometimes over. The largest collections come to us and are expertly broken up to suit you. You will find in each catalogue the greatest rarities in special fields and also lots for the more modest pockets. Postal History Material, Country Collections, Large and Small General Collections, Wholesale Lots, etc. Our Catalogues are lavishly illustrated, contain a six-language Philatelic Dictionary and are distributed entirely *free of any charge*.

We offer Mail bidders the most amazing guarantees:—

- (1) Approval after receipt.
- (2) Unlimited guarantee Authenticity.
- (3) Guaranteed Minimum re-sale Price for you, identical with the price you paid for many lots (less our commissions).

We also offer other fantastic facilities:—

- (1) "Profit from Stamps—Without Risk" Plan.
- (2) "Double Barrel" Plan.
- (3) "Collection Picking" Plan.
- (4) Generous Credit Terms.
- (5) Barter with Stamps and also with other Commodities, etc.

Our Catalogues are the most widely read publications in the world, and unless you receive them regularly you cannot know what is going on in Philately.

THEREFORE!

Ask to be put on our Catalogue Mailing List! It is free, post free, and even airport free!

SHANAHAN'S STAMP AUCTIONS, LTD.

39 Upper Ct. George's Street, Dun Laoghaire, Co. Dublin, Eire.

התאחדות בולאי ישראל
הספרייה

העמוד הזה היה וישאר שמור למודעה

של השרות הבולאי.

קוראינו יבינו מדוע לא ניתנה לנו
הפעם מודעה זו.

(בלי תשלום)